

Anàlisi de les condicions socioeconòmiques, la morbiditat i la demanda de serveis de salut a l'Alt Empordà

Jornades 2017

Pere Plaja

DECÀLEG-RESUM

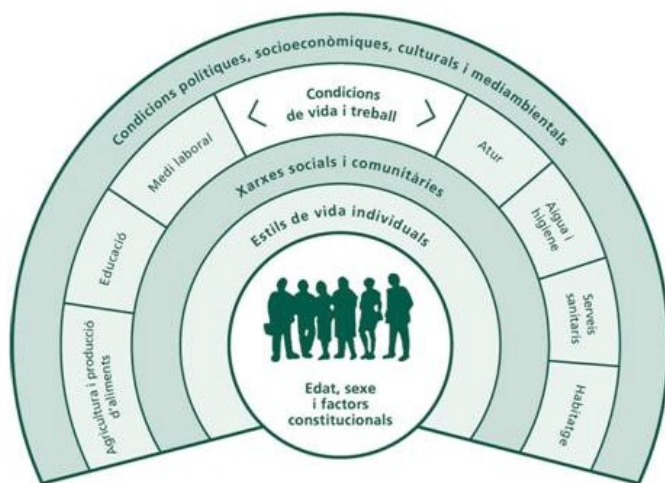
- **Primer estudi** sociodemogràfic i de morbiditat integrat de l'Alt Empordà.
- **Pobresa:** Renda familiar per sota de la mitjana catalana
- **Immigració:** Població resident estrangera molt per sobre de la mitja de Catalunya
- **Atur:** Taxa d'atur clarament més alta que el global de Catalunya
- **Envelliment:** Percentatge major de sobre envelliment que el promig de Catalunya
- **Cronicitat:** Molta malaltia crònica en la població atesa (60% en té una i 25% en té 3 o més)
- **Població pediàtrica:** Incidència considerable de malalties cròniques (35% de nens)
- **Salut mental:** Elevada morbiditat en el territori
- **Resolució sanitària:** Elevada penetració i resolució del sistema sanitari de la comarca.
- **Ús de serveis:** Diferències en el territori en utilització de recursos (pot variar fins a un 40%).

1. El resum metodològic de l'anàlisi

- Anàlisi de la situació socioeconòmica dels habitants de la comarca de l'Alt Empordà
- Anàlisi de les necessitats de salut de la comarca a partir de la morbiditat poblacional al territori, i la demanda de serveis de salut de la població

2. Les desigualtats socials en salut

- Les desigualtats socials són un dels principals determinants de les diferències en salut de la població.
- El model de **Dahlgren i Whitehead**, és el més utilitzat en l'anàlisi dels determinants de la salut, aquests es representen com una sèrie d'estats concèntrics al voltant d'unes característiques individuals i alguns factors constitutius que no són modificables.
- La reducció de les desigualtats socials en salut s'ha convertit en una prioritat per als

diferents països europeus, per tal d'avançar en equitat, justícia social i millors resultats en salut.

- L'informe *"Desigualtats socioeconòmiques en la salut i la utilització dels serveis sanitaris públics en la població de Catalunya"*(1), posa de manifest que: "la població catalana d'un nivell socioeconòmic més desfavorit té una pitjor valoració del seu

estat de Salut, pateix més malalties o problemes de salut crònics, presenta més sobrepès i obesitat, i pateix més ansietat o depressió i més discapacitat o limitacions permanents"

- A més determina que "cal seguir monitorant les conseqüències en salut de la població general a llarg termini, i posar especial èmfasi en la perifèria social i en l'evolució de les desigualtats", ja que les conseqüències de la crisi econòmica seran detectables a més llarg termini.

2.1 - Les desigualtats socials a l'Alt Empordà

- A partir d'aquestes consideracions, La Fundació de Salut Empordà ha realitzat una anàlisi de les condicions socioeconòmiques de la població de tota la comarca de l'Alt Empordà, així com una anàlisi de morbiditat i de la demanda dels serveis de salut de la seva població per tal de poder identificar els reptes de futur, i alhora establir un patró d'anàlisi que sigui reproduïble en el temps i que permetin anar monitorant l'evolució de la salut de la població a mig i llarg termini, associant-ho a l'evolució de les condicions socioeconòmiques, i determinants de salut.

2.2 - 4 idees de l'anàlisi sociodemogràfic

1. **La població** s'ha estabilitzat en els darrers 7 anys després d'un creixement significatiu, passant dels 101.208 habitants l'any 2000 als 140.118 censats l'any 2016 (IDESCAT). Hi ha un increment significatiu de la població jove (0-15 anys), i es produeix un increment del sobreenvelliment de la població
2. **La renda familiar disponible per habitant és inferior en relació a la mitjana de Catalunya i a l'històric de la comarca.** Des del 2006 ha disminuït i situa tant a Figueres com al conjunt de l'Alt Empordà més de vint punts per sota del llinar autonòmic, (quan al 2006 havien estat més de 6 punts per sobre).
3. **L'atur es situa en nivells alts,** a tota la comarca en relació al 2005 el nombre d'aturats es va incrementar un 254%, amb una taxa de generació d'ocupació baixa.
4. **Elevat % de població estrangera a la comarca:** El percentatge de població estrangera a Catalunya el 2015 es situava en un 14%, a l'Alt Empordà es situa en el 25,45%.

Segons l'Informe de les "Desigualtats econòmiques en la salut i la utilització de serveis sanitaris públics en la població de Catalunya":

- Existeix un gradient socioeconòmic en els diferents indicadors analitzats que assenyalen diferències en salut així com en la utilització de serveis sanitaris i consum de fàrmacs
- El gradient és petit en l'atenció primària i en l'atenció urgent, però més gran en consum de fàrmacs (sobretot antipsicòtics) i molt més gran en serveis de salut mental i en hospitalitzacions psiquiàtriques i potencialment evitables.

3. Morbiditat

L'anàlisi de la morbiditat de la població de l'Alt Empordà i la seva demanda en serveis de salut, esdevé un instrument estratègic que la **Fundació Salut Empordà posa al servei del territori,** tant als agents de salut com socials i el món local, per tal d'abordar les millores necessàries per afavorir l'equitat d'accés als serveis de salut, així com monitorar a curt i mig termini l'evolució de la salut de les persones ateses, i la seva relació amb els determinants socials de salut.

3.1 - Els actors principals dels serveis de salut a la comarca de l'Alt Empordà

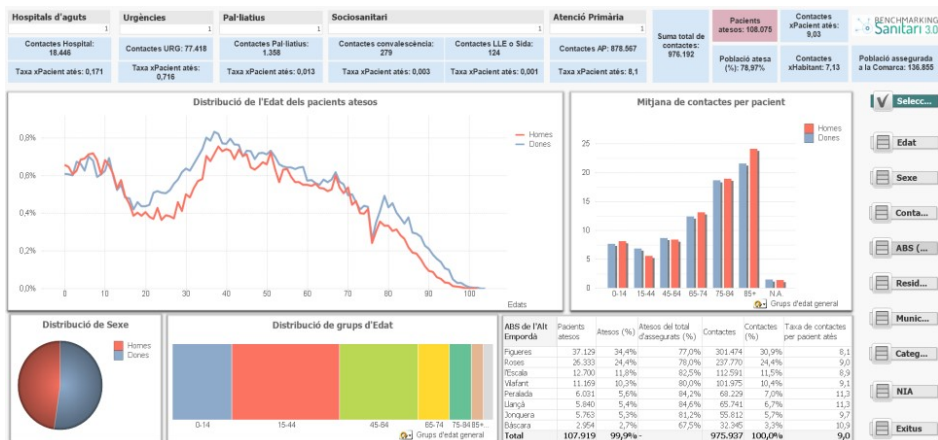
Els actors principals de la provisió de serveis de salut al territori de la comarca de l'Alt Empordà són

- **Fundació Salut Empordà** amb l'Hospital de Figueres, el Centre socio-sanitari Bernat Jaume, i l'EAP de l'Escala.
- **Institut Català de la Salut:** EAPs Figueres, Roses, Vilafant, Peralada, Llança, Jonquera, Bàscara i Hospital Universitari Dr. Josep Trueta com a hospital de referència
- **Albera Salut** EAP Peralada
- **IAS**
- **Servei d'Emergències Mèdiques en l'atenció urgent**
- **ICO**

3.2 - L'anàlisi de la morbiditat

1. **112.387 persones** de la comarca han estat ateses almenys un cop per un problema de salut per almenys un agent de salut del territori, el que suposa que a un **79% del total de la població** se li ha prestat algun tipus d'assistència sanitària durant l'any 2016.

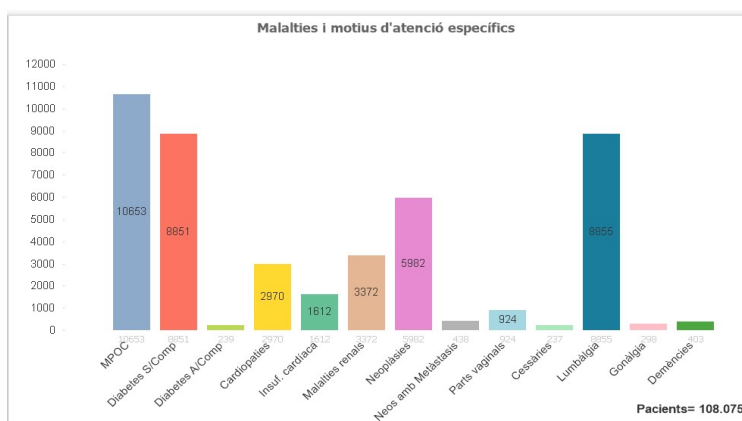
per almenys un agent de salut del territori, el que suposa que a un **79% del total de la població** se li ha prestat algun tipus d'assistència

2. **La mitjana de contactes assistencials per persona atesa és de 9,1:**

- En la població de 0-15 anys és de 7,8 contactes.
- En la població de + 85 anys és de 23 contactes.

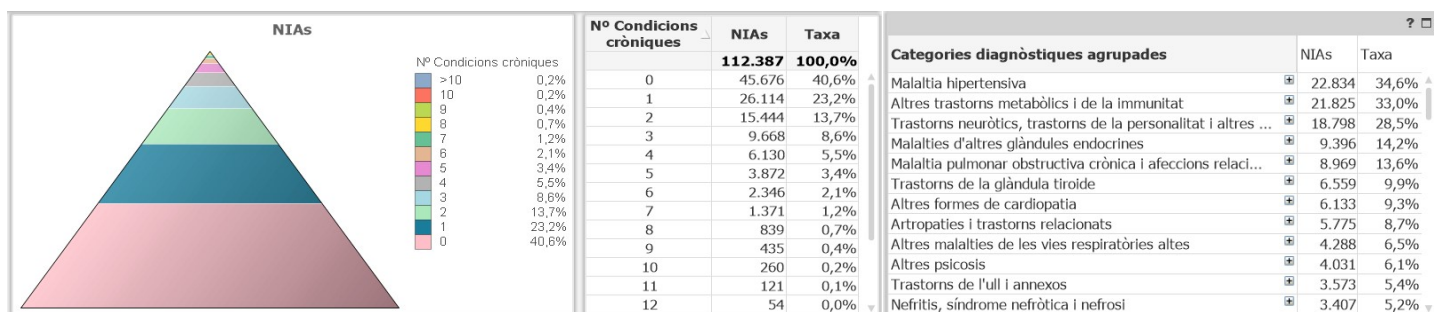
3. **Les cinc patologies més freqüents(*) a la comarca són:**

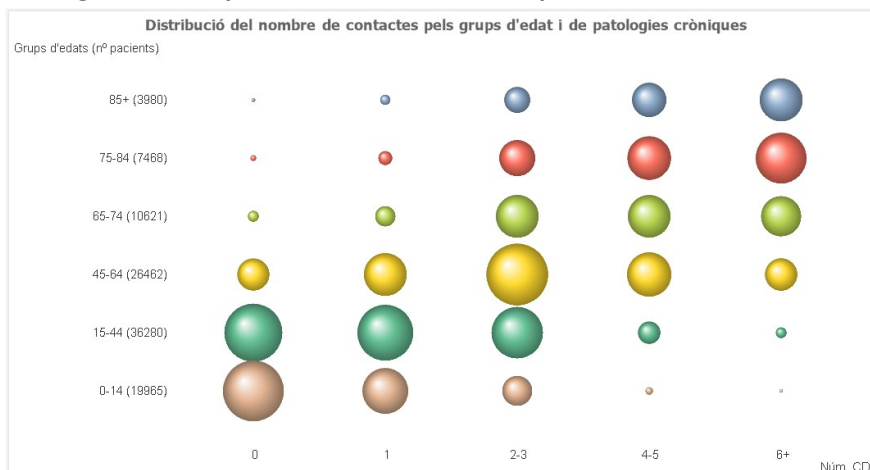
- Malaltia Pulmonar Obstructiva Crònica amb una taxa del 9,9%
- Diabetis amb una taxa del 8,2%
- Lumbàlgia amb una taxa del 8,2%
- Càncer amb una taxa del 5,5%
- Cardiopatia amb una taxa de 4,3%

• (*)Excloent salut mental

4. **L'anàlisi de les malalties cròniques:** 66.055 de 112.387 persones ateses del territori tenen almenys una condició crònica: 58,8% de la població atesa i un 48,3% de la població total assegurada.

Pel global de pacients residents a la Comarca, la relació entre l'edat i el nombre de patologies mostra dos grups diferencials d'activitat, de manera que **és a partir dels 64 anys quan és més significatiu el pes de les malalties cròniques**

4. La demanda sanitària de la població

La demanda sanitària de la població:

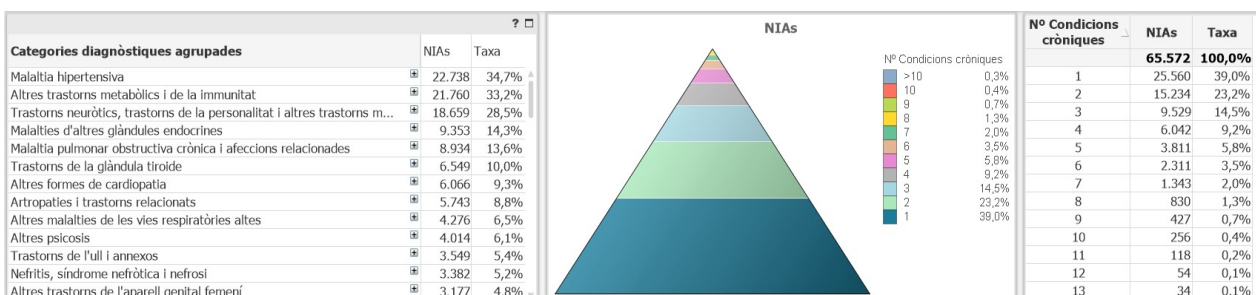
És l'activitat realitzada a cada nivell de provisió de serveis de salut, amb el nombre de contactes i la seva distribució segons la casuística atesa, pels pacients amb residència a la comarca de l'Alt Empordà.

Pacients atesos i Tipus d'activitats (Dispositius i Centres)														
Dispositius Hospitals d'aguts	Pacients atesos	Pacients atesos (%)	Contactes d'hospital	Contactes d'hospital (%)	Urgències	Urgències (%)	Contactes pal·liatius	Contactes pal·liatius (%)	Contactes de convalescència	Convalescència (%)	Contactes de llarga durada	Llarga durada (%)	Visites d'AP	Visites d'AP (%)
	Total	11.170	10,3%	18.444	100,0%	25.714	33,2%	1.162	85,6%	249	89,2%	64	51,6%	189.055
Hospital de Figueres	9.380	8,7%	14.792	80,2%	22.530	29,1%	1.081	79,6%	240	85,0%	58	46,8%	162.995	18,6%
Hospital U Doctor Josep Trueta de Girona	1.346	1,2%	1.654	9,0%	4.347	5,6%	181	13,3%	60	21,5%	10	8,1%	28.543	3,2%
Clinica Girona	304	0,3%	369	2,0%	206	0,3%	1	0,1%	1	0,4%	0	0,0%	3.027	0,3%
Hospital Santa Caterina	144	0,1%	230	1,2%	338	0,4%	7	0,5%	0	0,0%	3	2,4%	1.629	0,2%
Hospital Universitari Vall d'Hebron	137	0,1%	213	1,2%	389	0,5%	14	1,0%	2	0,7%	1	0,8%	2.111	0,2%
ICO Girona	122	0,1%	182	1,0%	515	0,7%	93	6,8%	4	1,4%	0	0,0%	2.636	0,3%
H. U. Germans Trias i Pujol de Badalona	90	0,1%	212	1,1%	305	0,4%	5	0,4%	1	0,4%	0	0,0%	2.631	0,3%
Clinica Salus Infirmerum	62	0,1%	73	0,4%	65	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	542	0,1%
Hospital Clínic i Provincial Barcelona	60	0,1%	86	0,5%	161	0,2%	5	0,4%	1	0,4%	0	0,0%	1.139	0,1%
Hospital Sant Joan de Déu (Espugues LL)	53	0,0%	90	0,5%	80	0,1%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	599	0,1%

La població atesa a l'Atenció primària i salut comunitària

Pacients atesos i Tipus d'activitats (Dispositius i Centres)														
Dispositius d'AP	Pacients atesos	Pacients atesos (%)	Contactes d'hospital	Contactes d'hospital (%)	Urgències	Urgències (%)	Contactes pal·liatius	Contactes pal·liatius (%)	Contactes de convalescència	Convalescència (%)	Contactes de llarga durada	Llarga durada (%)	Visites d'AP	Visites d'AP (%)
	Total	105.314	93,7%	20.491	96,7%	78.684	89,6%	1.337	95,9%	276	95,5%	106	79,1%	909.317
EAP Figueres - Ernest Lluch	34.959	31,1%	9.002	42,5%	44.371	50,5%	511	36,7%	110	38,1%	38	28,4%	254.362	28,0%
EAP Roses	25.553	22,7%	6.696	31,6%	17.693	20,1%	293	21,0%	58	20,1%	28	20,9%	213.003	23,4%
EAP L'Escaleta	12.633	11,2%	4.290	20,2%	11.205	12,8%	158	11,3%	36	12,5%	10	7,5%	105.662	11,6%
EAP Vilafant	10.591	9,4%	4.584	21,6%	14.249	16,2%	179	12,8%	36	12,5%	17	12,7%	82.096	9,0%
PAC Roses	8.562	7,6%	4.190	19,8%	12.466	14,2%	149	10,7%	21	7,3%	8	6,0%	16.468	1,8%
EAP Peralada	6.173	5,5%	3.529	16,6%	8.889	10,1%	87	6,2%	23	8,0%	11	8,2%	65.260	7,2%
EAP Llança	5.761	5,1%	3.419	16,1%	8.539	9,7%	79	5,7%	12	4,2%	7	5,2%	35.188	3,8%
EAP La Jonquera	5.652	5,0%	3.406	16,1%	8.448	9,6%	80	5,7%	16	5,5%	6	4,5%	48.616	5,3%
PAC Vilafant	3.674	3,3%	3.436	16,2%	10.220	11,6%	89	6,4%	12	4,2%	2	1,5%	6.603	0,7%
EAP Bàscara	3.621	3,2%	3.007	14,2%	7.811	8,9%	27	1,9%	8	2,8%	3	2,2%	33.601	3,7%

Pels pacients atesos a l'Atenció Primària, les taxes de problemes de salut de tipus crònic més freqüents són els següents. Aquesta anàlisi ha de permetre orientar als programes de salut comunitària i la seva prioritització.

Anàlisi de les condicions socioeconòmiques, la morbiditat i la demanda de serveis de salut a l'Alt Empordà